

PSY222 Úvod do politické psychologie

Jaro 2019

Kredity: 4 ECTS

Ukončení: zkouška

Výuka: každý čtvrtek 8.00-9.30 v U35

Cíl předmětu

Cílem kurzu je seznámit studující se základními teoriemi a aktuálními poznatky politické psychologie. Důraz je kladen zejména na propojení politické psychologie s poznatky tradičních psychologických disciplín, rozvíjení kritického pohledu na možnosti a limity psychologického výzkumu politiky a na aplikaci politické psychologie na současné politické dění.

Formát předmětu

Předmět je určen pro bakalářský stupeň studia. Je vyučován formou přednášek a seminářů, jejichž účelem je společná diskuze nad zadanou literaturou a vypracovanými přípravami. Podmínkou pro úspěšné absolvování předmětu je aktivní účast na seminářích, vypracování příprav a zvládnutí závěrečného písemného testu.

Garant předmětu, vyučující a kontaktní osoba

Mgr. et Mgr. Jan Šerek, Ph.D.

E-mail: serek@fss.muni.cz

Kancelář: 2.51

Tematické okruhy

1. Předmět politické psychologie

Klíčová slova: vymezení politické psychologie a jejího vztahu k ostatním disciplínám; základní přístupy v politické psychologii; historie politické psychologie (3 fáze vývoje); současné trendy v politické psychologii.

Doporučená literatura:

- Houghton, D. P. (2015). Political psychology: Situations, individuals and cases (2nd edition). New York: Routledge. Strany 24-36.
- Ward, D. (2002). Political psychology: Origins and development. In K. R. Monroe (Ed.), Political psychology. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates (pp. 61-78).

2. Individuální politické rozhodování

2.1. Psychologie volebního chování

Klíčová slova: homo economicus versus homo psychologicus (rational choice přístup a jeho kritika); sociálně-kognitivní přístup; zpracování politických informací; role emocí (teorie afektivní inteligence); role identity (Michiganská škola, teorie sociální identity); individuální a kontextuální determinanty volebního chování.

Doporučená literatura:

- Houghton, D. P. (2015). Political psychology: Situations, individuals and cases (2nd edition). New York: Routledge. Strany 191-205.
- Cottam, M. L., Mastors, E., Preston, T., & Dietz, B. (2016). Introduction to political psychology (3rd edition). New York: Routledge. Strany 161-196.

2.2. Rozhodování v mezinárodní politice

Klíčová slova: prospektová teorie; averze ke ztrátám; kognitivní a motivovaná zkreslení; role národní identity; psychologie zastrašování.

Povinná četba na seminář:

- McDermott, R. (1992): Prospect theory in international relations: The Iranian hostage rescue Mission. Political Psychology 13, 237-263.

Doporučená literatura:

- Houghton, D. P. (2015). Political psychology: Situations, individuals and cases (2nd edition). New York: Routledge. Strany 289-308.
- Cottam, M. L., Mastors, E., Preston, T., & Dietz, B. (2016). Introduction to political psychology (3rd edition). New York: Routledge. Strany 390-417.

3. Osobnost a politika

3.1. Dispoziční přístup k politice

Klíčová slova: tradiční a novější přístupy v psychologii osobnosti a jejich vztah k politickému chování; psychoanalytické, kognitivní, motivační a rysové pojetí; výzkum osobnosti občanů a politických vůdců.

Doporučená literatura:

- Cottam, M. L., Mastors, E., Preston, T., & Dietz, B. (2016). Introduction to political psychology (3rd edition). New York: Routledge. Strany 15-45.
- Caprara, G. V., & Vecchione, M. (2013). Personality approaches to political behavior. In L. Huddy, D. O. Sears & J. S. Levy (Eds.), Oxford handbook of political psychology. New York: Oxford University Press (pp. 23-58).

3.2. Psychologie politických vůdců

Klíčová slova: psychobiografie – základní přístupy, metody a kritika.

Povinná četba na seminář:

- Schultz, W. T., & Lawrence, S. (2017). Psychobiography: Theory and method. *American Psychologist*, 72, 434-445.
- McAdams, D. P. (2016, June). The mind of Donald Trump. *The Atlantic*.
<https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2016/06/the-mind-of-donald-trump/480771/>

Doporučená literatura:

- Houghton, D. P. (2015). *Political psychology: Situations, individuals and cases* (2nd edition). New York: Routledge. Strany 95-112.

4. Politické ideologie

4.1. Struktura a funkce politických ideologií

Klíčová slova: struktura hodnot, postojů a ideologií; stabilita a změna – situační a vývojový přístup; autoritářské a netolerantní ideologie; vztah mezi ideologií a politickým chování; politická tolerance; politická důvěra.

Doporučená literatura:

- Feldman, S. (2013). Political ideology. In L. Huddy, D. O. Sears & J. S. Levy (Eds.), *Oxford handbook of political psychology*. New York: Oxford University Press (pp. 591-626).
- Cottam, M. L., Mastors, E., Preston, T., & Dietz, B. (2016). *Introduction to political psychology* (3rd edition). New York: Routledge. Strany 46-78.

4.2. Morální základy politických ideologií

Klíčová slova: moral foundations theory; vývojové teorie morálky; morální intuice.

Povinná četba na seminář:

- Graham, J., Haidt, J., & Nosek, B. A. (2009). Liberals and conservatives rely on different sets of moral foundations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 96, 1029-1046.
- Jost, J. T. (2012). Left and right, right and wrong. *Science*, 337, 525-526. (Rozšířená verze – viz studijní materiály.)

5. Politická komunikace a rétorika

5.1. Psychologie politické komunikace

Klíčová slova: modely politické komunikace; přesvědčování a postojeová změna; nastolování agendy; rámování; priming.

Doporučená literatura:

- Houghton, D. P. (2015). *Political psychology: Situations, individuals and cases* (2nd edition). New York: Routledge. Strany 206-222.

- Cottam, M. L., Mastors, E., Preston, T., & Dietz, B. (2016). Introduction to political psychology (3rd edition). New York: Routledge. Strany 197-213.

5.2. Role metafor v politice

Klíčová slova: role metafor v politické komunikaci; rámování.

Povinná četba na seminář:

- Lakoff, G. (2004). *Don't think of an elephant!* White River Junction: Chelsea Green Publishing. Kapitola 1, s. 3-34.
- Pinker, S. (2006). Block that metaphor! *New Republic*, October 9, 2006.
<https://newrepublic.com/article/77730/block-metaphor-steven-pinker-whose-freedom-george-lakoff>

6. Skupinové procesy a rozhodování

6.1. Skupinové rozhodování, demokratičnost a legitimita

Klíčová slova: skupinové rozhodování, související chyby a nástroje pro jejich odstranění; determinanty vnímané legitimacy institucionálního rozhodování (procedurální a distributivní spravedlnost); vnímání demokracie a legitimacy demokratických procedur; vývoj demokratického uvažování.

Doporučená literatura:

- Houghton, D. P. (2015). *Political psychology: Situations, individuals and cases* (2nd edition). New York: Routledge. Strany 76-92.
- Cottam, M. L., Mastors, E., Preston, T., & Dietz, B. (2016). Introduction to political psychology (3rd edition). New York: Routledge. Strany 79-119.

6.2. Kvalita skupinových rozhodnutí

Klíčová slova: deliberativní demokracie, překážky deliberace, nástroje pro zlepšení kvality deliberace.

- Povinná četba na seminář: Myers, C. D., & Mendelberg, T. (2013). Political deliberation. In L. Huddy, D. O. Sears & J. S. Levy (Eds.), *Oxford handbook of political psychology*. New York: Oxford University Press (pp. 699-736).

Doporučená literatura:

- Ryfe, D. M. (2005): Does deliberative democracy work? *Annual Review of Political Science*, 8, 49-71.

7. Politická socializace

Klíčová slova: socializační činitelé; modely politického učení; socializace v rodině – přímé a nepřímé předávání postojů, rodinná komunikace, demokratičnost rodinného prostředí.

Doporučená literatura:

- Sears, D. O., & Brown C. (2013). Childhood and adult political development. In L. Huddy, D. O. Sears & J. S. Levy (Eds.), *Oxford handbook of political psychology*. New York: Oxford University Press (pp. 59-95).

Podmínky ukončení kurzu a závěrečné hodnocení

Pro úspěšné absolvování kurzu je třeba splnit následující:

1) Účast na seminářích (max. 5 bodů)

V průběhu semestru proběhne 5 seminářů s povinnou účastí. Možná je jedna neomluvená a jedna (prostřednictvím ISu) omluvená neúčast. Účast na všech 5 seminářích je ohodnocena 5 bonusovými body.

2) Přípravy na semináře (5 x max. 5 bodů)

Na každý ze seminářů je zadána povinná četba (1-2 texty). Úkolem studujících je příslušnou povinnou literaturu přečíst, na jejím základě vypracovat přípravu a odevzdat přípravu ve stanoveném termínu do příslušné odevzdávnice v ISu. Termín pro odevzdání příprav je vždy pondělí (půlnoc) před konáním semináře. Každá včas odevzdaná kvalitní příprava bude ohodnocena maximálně 5 body.

Odevzdání všech 5 příprav je podmínkou pro absolvování kurzu. Přípravy je možné vyučujícímu zaslat e-mailem i po zadaném termínu odevzdání (nejpozději do 9. 5.), za pozdě odevzdané přípravy však nebudou uděleny žádné body do závěrečného hodnocení.

Každá příprava by měla mít **rozsah 300-500 slov**. V první části stručně shrňte obsah zadaného textu (resp. zadaných textů). Ve druhé části text/y kriticky zhodnoťte z hlediska srozumitelnosti, konzistence, přesvědčivosti či implikací. Můžete text/y rovněž zasadit do širších souvislostí, pokud je považujete za důležité. Pokuste se v přípravě k přečtenému zaujmout nějaké stanovisko, které pak můžete dále rozvinout v diskuzi během semináře. Pokud se během čtení objeví nějaké otázky či nejasnosti, uveďte je rovněž do své přípravy.

Zadané texty:

- Seminář 1 (téma 2.2):
  - McDermott, R. (1992): Prospect theory in international relations: The Iranian hostage rescue Mission. *Political Psychology*, 13, 237-263.
- Seminář 2 (téma 3.2):
  - Schultz, W. T., & Lawrence, S. (2017). Psychobiography: Theory and method. *American Psychologist*, 72, 434-445.
  - McAdams, D. P. (2016, June). The mind of Donald Trump. *The Atlantic*. <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2016/06/the-mind-of-donald-trump/480771/>
- Seminář 3 (téma 4.2) – povinné jsou oba texty:

- Graham, J., Haidt, J., & Nosek, B. A. (2009). Liberals and conservatives rely on different sets of moral foundations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 96, 1029-1046.
- Jost, J. T. (2012). Left and right, right and wrong. *Science*, 337, 525-526. (Rozšířená verze – viz studijní materiály.).
- Seminář 4 (téma 5.2) – povinné jsou oba texty:
  - Lakoff, G. (2004). *Don't think of an elephant!* White River Junction: Chelsea Green Publishing. Kapitola 1, s. 3-34.
  - Pinker, S. (2006). Block that metaphor! *New Republic*, October 9, 2006. <https://newrepublic.com/article/77730/block-metaphor-steven-pinker-whose-freedom-george-lakoff>
- Seminář 5 (téma 6.2):
  - Myers, C. D., & Mendelberg, T. (2013). Political deliberation. In L. Huddy, D. O. Sears & J. S. Levy (Eds.), *Oxford handbook of political psychology*. New York: Oxford University Press (pp. 699-736).

3) Závěrečný test (max. 50 bodů)

Předmět bude ukončen závěrečným písemným testem. Jeho předmětem bude znalost obsahu přednášek, seminářů a povinných textů.

Výsledné hodnocení:

A	69 a více bodů
B	62-68 bodů
C	55-61 bodů
D	48-54 bodů
E	41-47 bodů
F	40 a méně bodů

Časový plán

Datum	Výuka	Úkol
21.2.	Téma 1	
28.2.	Téma 2.1	
7.3.	Téma 2.2 –seminář	Odevzdání přípravy do 4.3.
14.3.	Téma 3.1	
21.3.	Téma 3.2 –seminář	Odevzdání přípravy do 18.3.
28.3.	Téma 4.1	
4.4.	Téma 4.2 –seminář	Odevzdání přípravy do 1.4.
11.4.	Téma 5.1	
18.4.	Téma 5.2 –seminář	Odevzdání přípravy do 15.4.
25.4.	Téma 6.1	
2.5.	Téma 6.2 –seminář	Odevzdání přípravy do 29.4.

9.5.	Téma 7
16.5.	Závěrečný test

Základní literatura

Houghton, D. P. (2015). *Political psychology: Situations, individuals and cases* (2nd edition). New York: Routledge.

Cottam, M. L., Mastors, E., Preston, T., & Dietz, B. (2016). *Introduction to political psychology* (3rd edition). New York: Routledge.

Huddy, L., Sears, D. O., & Levy J. S. (Eds.). (2013). *Oxford handbook of political psychology*. New York: Oxford University Press.